

Asztalos Péter

Az oltási program továbbvitele szükséges a sikeres járványkezelés fenntartásához

A Covid-19 járvány kezelésére szolgáló stratégiák eredményességét uniós szinten az MNB a Járványkezelési Versenyképességi Mutatóval hasonlítja össze. A járványkezelés célja a pandémia egészségügyi, gazdasági és költségvetési veszteségeinek együttes minimalizálása, így e mutató e szempontokat egységes keretrendszerbe foglaltan vizsgálja. A 2021. júliusi eredmények alapján Magyarország a 7. helyen áll az európai uniós országok járványkezelési sikerességében, ami továbbra is a kiterjedt oltási programunknak, illetve a munkaerőpiaci és a hitelezési folyamatok kedvező alakulásának eredménye.

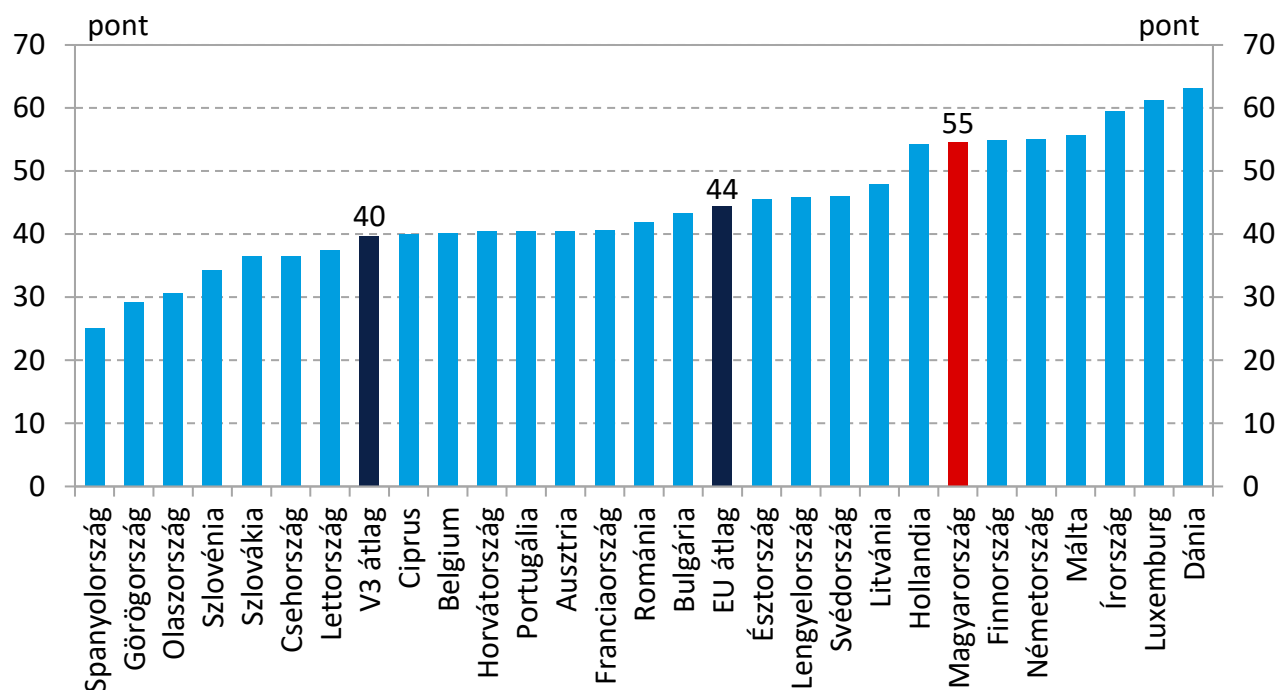
A koronavírus járvány elleni védekezés során a kormányok igyekeznek megtalálni az egyensúlyt az egészségügyi és gazdasági beavatkozások között fennálló átváltások között. A döntéshozók célja a lakosság egészségének védelme és a gazdaság működőképességének együttes fenntartása, amelyek megvalósítása komoly kihívást jelent a világ minden országában. A bevezetett intézkedések rövid- és hosszú távon is jelentős hatást gyakorolnak az országok egészségügyi, gazdasági és társadalmi helyzetére. Éppen ezért az egyes országok járványkezelésének megítéléséhez komplex megközelítésre van szükség, hiszen egy-egy kiragadott egészségügyi vagy gazdasági mutató kontextus nélküli vizsgálata félrevezető képet tud mutatni a járványkezelés sikerességéről. A teljes kép bemutatásához az elemzési keretrendszernek ki kell terjednie a járvánnyal kapcsolatos legfontosabb egészségügyi mutatókra, a gazdasági növekedésre és a munkaerőpiaci adatokra, továbbá a pénzügyi egyensúlyi és a gazdaságba vetett bizalom mértékét mérő mutatókra is.

A Járványkezelési Versenyképességi Mutató 2021. júliusi eredményei

A járványkezelési stratégiának egységes nemzetközi összehasonlítására az MNB kidolgozta a Járványkezelési Versenyképességi Mutatót (Pandemic Treatment Index, PATRIX), amely az európai uniós országok teljesítményét értékeli objektív mutatók alapján a védekezés kulcsterületein. A vizsgált mutatók esetében a legjobban teljesítő uniós ország 100 pontot kap, míg a többi ország pontszáma annak függvényében változik, hogy hány szórásnyi távolságra helyezkedik el a legjobb értéktől (szórásonként 25 pont kerül levonásra a maximális 100 pontból). A Mutató eredményei [2020 júliusában](#), [2020 októberében](#), [2021 januárjában](#), [2021.](#)

[márciusában](#) és [2021. áprilisában](#) kerültek eddig publikálásra, míg a most bemutatásra kerülő eredmények a 2021. július 22-én elérhető legfrissebb információkat tartalmazzák. A Mutató korábbi verzióihoz képest változás, hogy immár minden mutató esetében tényadatok kerültek felhasználásra, egyedül az államháztartási hiány 2021-es értékénél szerepelnek az egyes országok konvergenciaprogramjából származó előrejelzések.

1. ábra: A Járványkezelési Versenyképességi Mutató eredményei (2021. július)

Megjegyzés: A mutatók standardizálásának és aggregálásának módszertana megegyezik az MNB Versenyképességi Index összeállításánál alkalmazott saját fejlesztésű módszertannal.

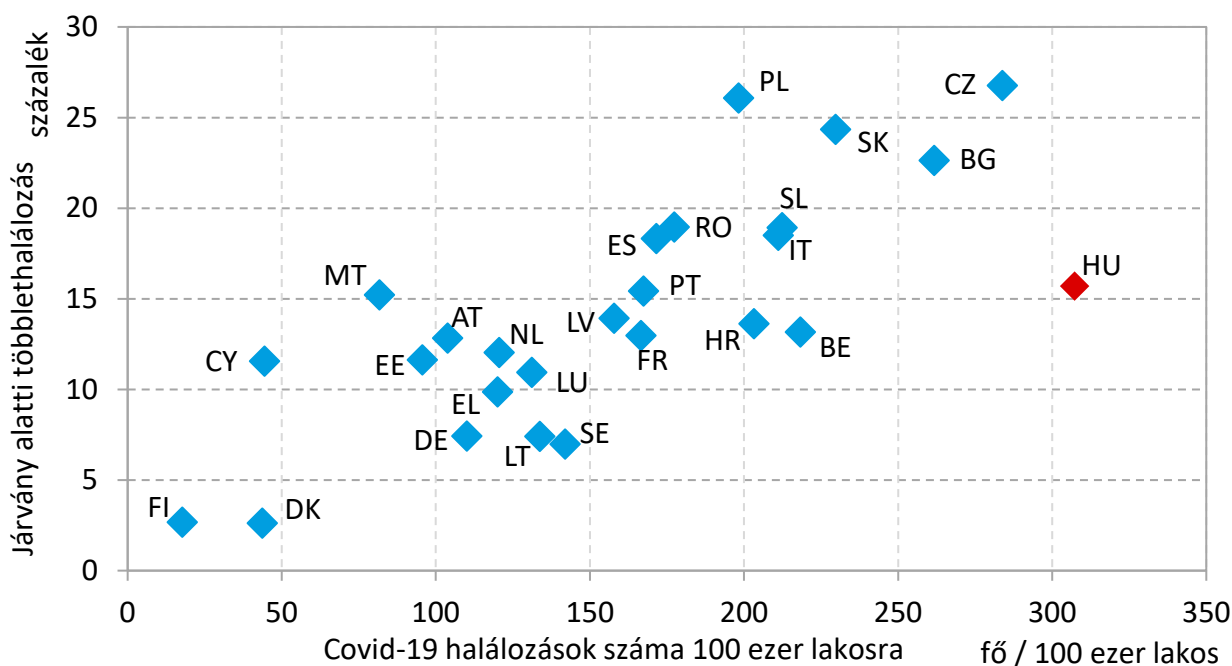
Forrás: MNB.

Az MNB Járványkezelési Versenyképességi Mutató 2021. júliusi eredményei alapján Magyarország a régiós országokat és az uniós átlagot továbbra is megelőzve a 7. helyen áll az európai uniós országok rangsorában (1. ábra). Hazánk 55 pontot ért el, ami 11 ponttal magasabb az uniós és 15 ponttal a többi visegrádi ország átlagánál. A legjobb eredményeket Dánia, Luxemburg és Írország érte el, míg a rangsor végén továbbra is a déli tagországok (Spanyolország, Görögország és Olaszország) szerepelnek. A magyar pontszám megegyezik a legutóbb közölt 2021. áprilisi szinttel, ám ennek ellenére egy pozíciót rontott hazánk a rangsorban ebben az időszakban, ami elsősorban az oltási program belassulása miatti helyzetelőny mérséklődésének következménye.

A járványkezelés értékelésének legfontosabb mutatói

A járvány harmadik hulláma lecsengett hazánkban és a régióban egyaránt. Magyarországon százezer főre vetítve összesen 8.281-en betegedtek meg a járvány kezdete óta, ami enyhén magasabb az európai uniós átlagnál (8.210), ám jelentősen alacsonyabb a többi visegrádi országok átlagánál (10.137).

2. ábra: Covid-19 halálozások száma 100 ezer lakosra vetítve és a járvány alatti többlethalálozás mértéke (2021. július 22.)

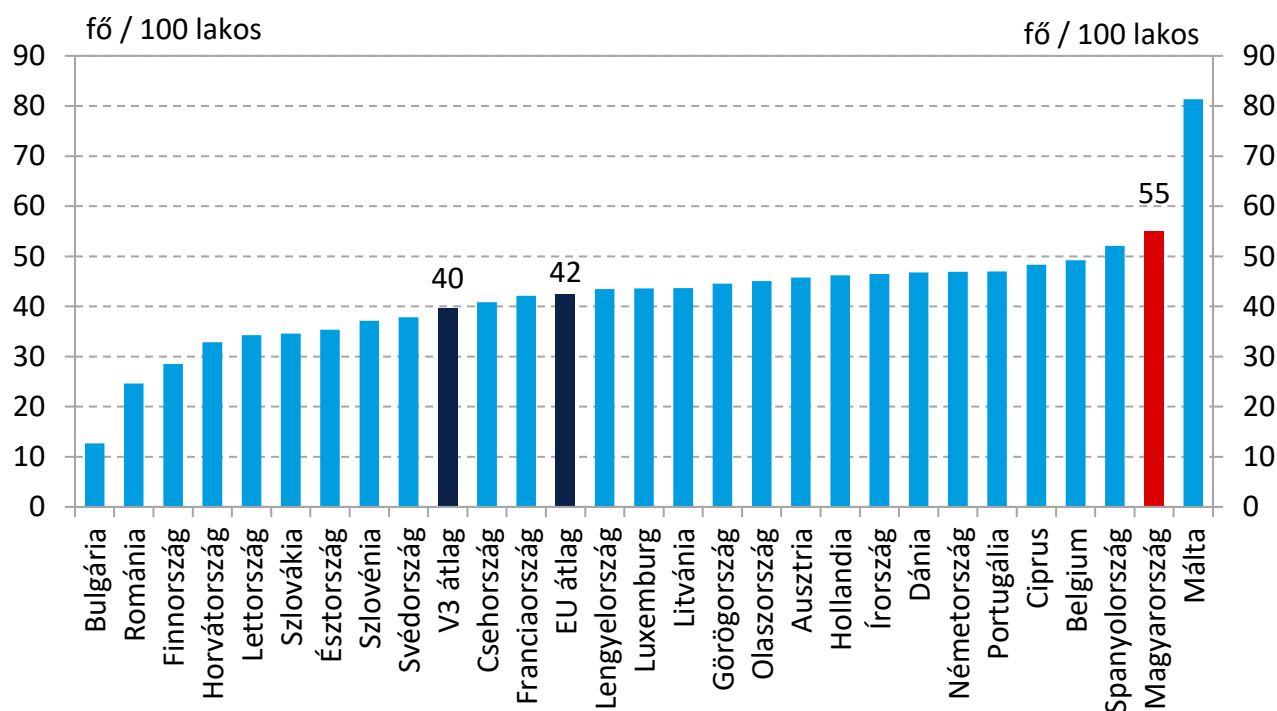
Megjegyzés: A járvány alatti többlethalálozás az első EU-ban bekövetkező Covid-19 haláleset (2020.02.14., Franciaország) óta történt összes, nem csak Covid haláleset száma osztva az azóta eltelt időszakra jutó átlagos (2016-19 közötti) halálozások számával a heti halálozási tényadatok alapján, minden ország esetében a legfrissebb elérhető adat alapján. Írország esetében nem érhető el adat a többlethalálozásról, így nem szerepel az ábrán (a Covid-19 halálozás mértéke Írországban 101,3 fő / 100 ezer lakos).

Forrás: Johns Hopkins Egyetem, Eurostat.

A koronavírus-halálesetek száma jelentősen csökkent a harmadik hullám lecsengését követően, miközben a járvány kezdete óta bekövetkezett összesített többlethalálozásban hazánk továbbra is az uniós középmezőnyben szerepel. 2021. július 22-ig Magyarországon százezer lakosra 307 koronavírus okozta haláleset jutott, ami a legmagasabb érték az EU-ban (2. ábra). Az igazolt Covid fertőzöttek halálozása mellett vizsgáljuk a járvány kitörése óta tapasztalt összesített többlethalálozást is,

amely módszertani szempontból egységesebb összevetést tesz lehetővé. Az első európai Covid haláleset óta (2020. február 14., Franciaország) minden halálokot figyelembe véve június közepéig Magyarországon 202 ezer fő hunyt el összesen, ami 15,7 százalékkal magasabb, mint amennyi a korábbi évek (2016–19) átlaga alapján várható lett volna. A magyarországi többlethalálozás enyhén magasabb az uniós országok (14,2 százalék), ám jelentősen alacsonyabb a többi visegrádi ország (25,7 százalék) átlagánál.

3. ábra: Covid-19 ellen teljesen beoltottak aránya (2021. július 20.)

Megjegyzés: A betegség ellen az elérhető oltóanyagokból azok típusától függően eltérő mennyiségű dózis szükséges a teljes védelem eléréséhez.

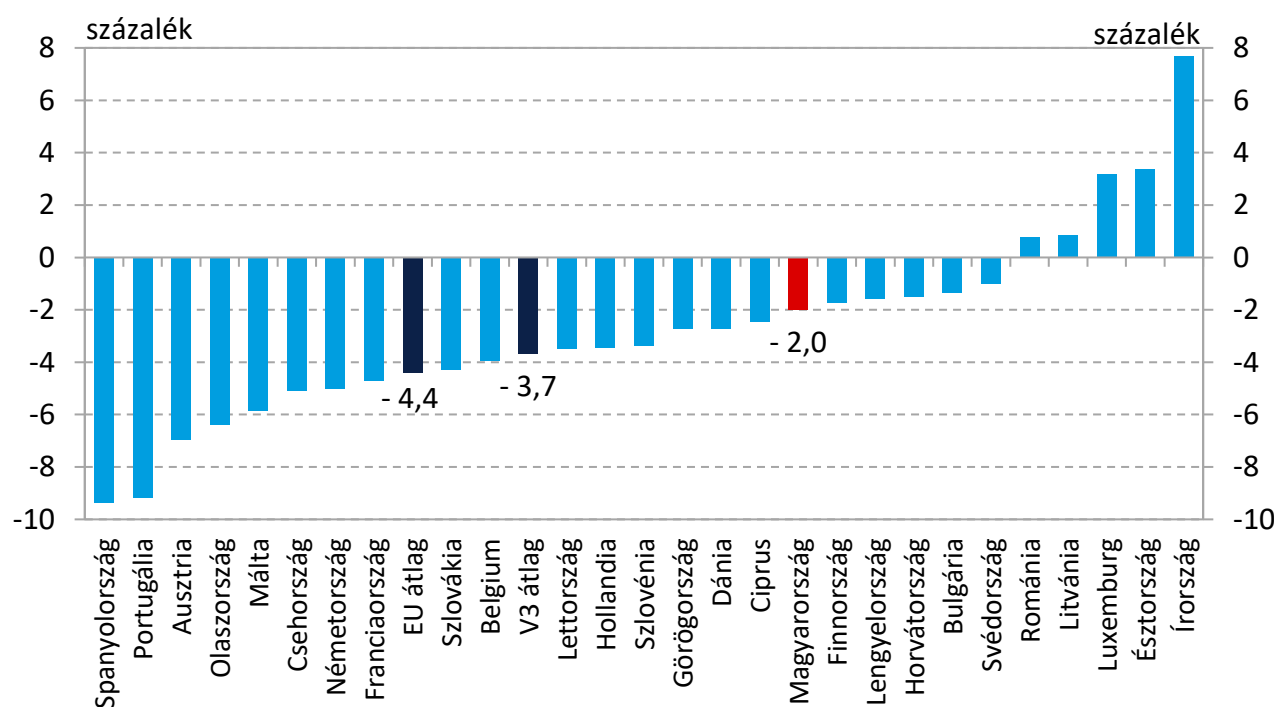
Forrás: Our World in Data.

A betegség kordában tartásának legfontosabb eszköze az oltási program, amiben Magyarország továbbra is az egyik legsikeresebben teljesít eddig az Európai Unióban. Az oltási program kiterjedtségét a teljesen beoltottak arányával vizsgáljuk, amely mutatóban Magyarország Málta után a második helyen áll az európai uniós országok között (3. ábra). 2021. július 20-ig a lakosság 55 százaléka kapta meg a Covid elleni védőoltásból az előírt dózist, ami jelentősen magasabb az uniós országok 42 és a régiós országok 40 százalékos átlagánál, de csökkent hazánk előnye ezen a téren a többi uniós országhoz viszonyítva.

A járvány megfékezése érdekében hozott korlátozó intézkedések visszafogták az

országok gazdaságát, a dinamikus kilábalás hatása azonban már érződik a gazdasági teljesítményen és a munkaerőpiaci adatokon egyaránt. A járvány megelőző utolsó negyedévhez képest a magyar GDP -2,0 százalék volt 2021 első negyedévében, ami kedvezőbb a régiós (-3,7 százalék) és az uniós átlagnál (-4,4 százalék) egyaránt (4. ábra). A foglalkoztatottak száma ugyanezen időszakban 1,1 százalékkal emelkedett, amivel hazánk a harmadik helyen áll e mutatóban az Európai Unióban. Csupán öt olyan ország van az EU-ban, ahol a foglalkoztatottak száma 2021 első negyedévében meghaladta a járvány előtti szintet. A munkanélküliségi ráta a februári 4,5 százalékról 3,9 százalékra csökkent májusban Magyarországon, ami alacsonyabb a többi visegrádi ország átlagánál (4,7 százalék) és összességében a 6. legalacsonyabb érték az Európai Unióban. A munkaerőpiaci helyzet továbbra is kedvező Magyarországon nemzetközi összehasonlításban, ami az előrehaladott oltási program miatti – a legtöbb uniós országot megelőző – gazdasági nyitásnak is köszönhető.

4. ábra: A GDP változása a járvány előtti szinthez képest (2021 első negyedév / 2019 negyedik negyedév)

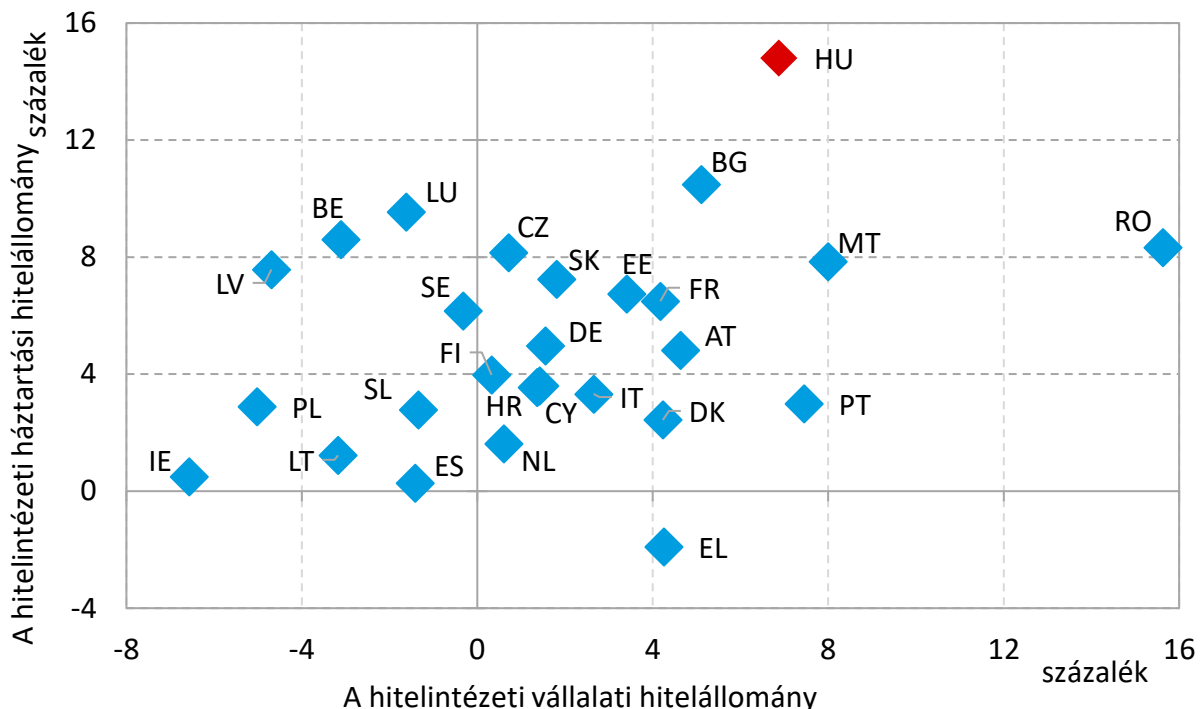

Megjegyzés: Szezonálisan és naptárhatással igazított adatok. Az EU átlag súlyozott átlag.

Forrás: Eurostat.

Az államháztartási hiány mértéke Magyarországon némileg magasabb volt tavaly az uniós és a régiós átlagnál, miközben a folyó fizetési mérleg egyenlege pozitív hazánk esetében az elmúlt egy évben. A járványhoz kapcsolódó egészségügyi kiadások, a gazdaság működésben tartását elősegítő intézkedések, illetve a járványhelyzet miatt eltérő mértékben érintett szektorok teljesítményének alakulása jelentősen érintette a pénzügyi egyensúlyi mutatók alakulását világszerte. Az államháztartási hiány növekedése 2020-ban általános jelenség volt minden járvánnyal sújtott országban, az uniós országokban a hiány átlagos szintje a GDP 6,6 százalékát tette ki 2020-ban. Magyarország esetében 8,1 százalék volt a hiány mértéke, ami magasabb a többi visegrádi ország átlagánál (-6,5 százalék). A 2021. évre tervezett hazai hiány (7,5 százalék) az uniós középmezőnyben várható az egyes országok konvergenciaprogramjai alapján. Az MNB előzetes pénzügyi számla eredménye alapján Magyarország folyó fizetési mérlegének egyenlege 0,2 százalékos GDP arányos többletet mutatott 2020 második és 2021 első negyedéve közötti egy évben. A magyar érték ugyanakkor elmarad a V3 országok 2,5 százalékos és az uniós országok 1,5 százalékos átlagos többletétől.

5. ábra: A hitelintézeti vállalati és háztartási hitelállomány éves növekedési üteme (2021. május)

Megjegyzés: Tranzakciós alapon, azaz csak a hitelfolyósítások és a törlesztések hatását figyelembe véve. Forrás: Európai Központi Bank.

A lakossági és a vállalati hitelállomány növekedési üteméből képzett mutatóban hazánk a második helyen áll az európai uniós országok között (5. ábra). A lakossági hitelállomány továbbra is a legdinamikusabb emelkedést (14,8 százalék) mutatja az uniós országok között 2021 májusában az előző év azonos időszakához képest, míg a vállalati hitelállomány növekedése (6,9 százalék) jelenleg a 4. legmagasabb az Európai Unióban. A kedvező hazai folyamatokban jelentős szerepet játszik a még mindig érvényben lévő hazai hitelmoratórium, illetve a gazdasági növekedésbe vetett bizalom érdekében bevezetett további kormányzati és jegybanki intézkedések.

A magyar járványkezelés továbbra is az európai uniós élmezőnybe tartozik a Járványkezelési Versenyképességi Mutató alapján. A kedvező gazdasági, munkaerőpiaci és hitelezési mutatók ellensúlyozni tudták a harmadik hullámban romló egészségügyi mutatókat. Az oltási program továbbra is az egyik legszélesebb körű hazánkban, ugyanakkor az előnyünk mérséklődik. Hosszú távon csak az áttoltottság jelent megoldást a járvány által okozott kihívásokra, így ennek teljesülése elengedhetetlen a sikeres újraindításhoz, a negyedik hullám eredményes kivédéséhez, valamint mindennapi életünk teljeskörű visszanyeréséhez.

„Szerkesztett formában megjelent a Pénzcentrum.hu oldalon 2021. szeptember 2-án.”